

Kõrge enesehinnang takistab kõrgkooli lõpetajal tööd leida

Agne Narusk

Eesti saab jaanipäevaks juurde ligi kümme tuhat kõrgharidusega inimest. Samal ajal kaovad õpetajakohad üheistkümnnes koolis, pankasid on Eestis alles jäänud kuus. Ainuüksi Tartu Ülikool võtab aastas vastu 115 majandusüliõpilast ja 50 tulevast eesti filoloogi. Sellele hulga tuule tiibadesse soovimine tundub paljudele neist halva naljana. Ometi ei kipu värske spetsialist vähest saadaolevatki jooksujalu vastu võtma.

Rain (23) läks Tartu Ülikooli majandust õppima neli aastat tagasi. "Kõik õppisid majandust, majandushariduseta ei saanudki üldse kuskil tööd," põhjendab Rain valikut, "üksnes mõtegi õppida midagi sellist, millega sa tulevikus vaid sandikopikaid teenid, ajas oksele."

Praeguseks on Rain kaitsnud edukalt diplomitöö ning vastanud kümmekonnale tööpakkumiskuulutusele. "Kõikjalt olen saanud eitavad vastused. Paarist kohast põhjust järele uurides öeldi, et nad eelistasid palgata töökogemusega inimese," räägib oma algavast tööelust noor mees, kes neli aastat vaid õppimisele pühendanud.

Humanitaar euroametnikuks

Rain nimetab, et talle on pakutud mitmes pealinna firmas müügimehe tööd. Küsimusele "miks sa vastu ei võtnud", vastab ta põlgliku grimassiga. Ta peab alla kümne tuhande kroonist palka väikeseks.

Et kõrge enesehinnang kipub tööleidmist takistama, on nõus ka pedagoogikaülikoolis sotsiaaltöötajaks õppinud Andres Siplane (25): "Tudengiajal sai ikka väga näljase raha eest tööd tehtud ning kogemusi ja sidemeid hangitud. Nüüd viie tuhande krooni eest linnavalitsusse toimetulekutootusi välja kirjutama ei läheks."

Andres räägib, kui raske on saada mõnele projektile ametnikelt soovituskirja: "Kõik kardavad enda koha pärast - et tulevad noored peale ja mis siis küll saab. Süsteemi sisse murdmine on nii vaevarikas, et igaüks sellele vastu ei pea. Küsimusele, mis saab edasi, vastab Siplane: "Kandideerin peatselt ühele Euroopa Komisjoni niga seotud ametikohale."

Haridusministeeriumi teaduse-kõrghariduse osakonna juhataja Rein Vaikmäe tunnistab, et seadus, mis lubab pensioone täispalgaga edasi töötada, teeb noortele töökoha leidmise raskemaks. "Ühelt poolt tundub, et meil on näiteks õpetajate üleproduktioon, teisalt ei lase vanad olid noori tööle," arwab Vaikmäe.

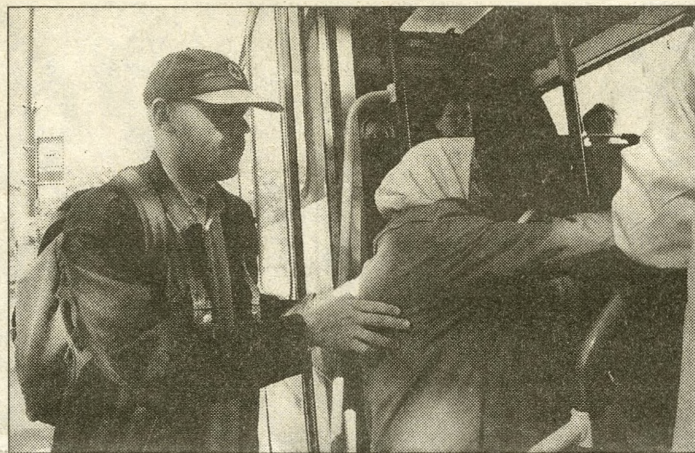
Noored pole enam hinnas

Eesti firmade juhid räägivad, et kiirel ja raskel ajal pole aega algajaid ree peale aidata. Tööle eelistatakse võtta kogemustega inimesi. Paraku ei saa paljud kõrgkoolilõpetajad viimasega kiidelda. Ühelt poolt on justkui kena, et inimene kooli ajal võimalikult palju teadmisi hangib. Teisalt ei õpeta akadeemilised asutused, mida nendega peale hakata. Hansapanga personalidirektor Agve Aasmaa ütleb, et Eesti suurim pank vajab praegu vähe uut tööjõudu. Enamasti tekib vajadus üsna kitsastele aladele, kuhu eelistatakse kogemusega inimesi. Aasmaa mainib, et paljudel juhtudel

Vastsed Õigusinstituudi lõpetajad (vasakult) Urmas Volens, Tiina Karm, Mari Amos ja Erki Põdra on kindlad, et häid juriste napib Eestis ka siis, kui need oma ala tippudeks saavad.

MARKO MUMMI FOTO

Ei lähe eest: värske sotsiaaltöötaja Andres Siplane kurdab, et riigiametisse on raske tööle pääseda, sest vanad olid kipuvad visalt kohast kinni hoidma.

sooviksid kõrgkoolilõpetajad palju enam, kui pangal pakkuda on. Nii jäävad kandidaadil liialt kõrge enesehinnangu tõttu paljud läbirääkimised lihtsalt pooleli. Kergem on neil, kes kõrgkooli ajal endale juba töökoha leidnud.

Õigusinstituudi lõpetaja Mari Amos (22) läks tulevase erialaga seotud tööle kolmanda kursusel. Mari arvates on esimese töökoha leidmine tõesti probleem: firmad nõuavad kogemust, kuid selle hankimiseks võimalust ei kiputa andma. "Juristidel on näiteks nii, et värske teadmistega tulija peaks olema õigusmaailmas rohkem hinnas kui pika staažiga inimene, kes ei suuda kaasaega integreeruda," arwab ta.

Fontese personalidirektor Külli Lilleorg soovitab üliõpilastel tõsiselt kaaluda võimalust alustada oma karjääri riigiettevõtetes. Tema sõnul on mõnel kitsal alal nagu info- ja tehnoloogia või telekommunikatsioon nõudlus spetsialistide järele endiselt suur. "Soovitame alustada Tallinnast väljaspool, mõnes teises Eesti piirkonnas, kus napib nüüdisaegsete teadmistega spetsialiste," räägib Lilleorg, kelle sõnul eelistatakse erasektoris tööd võtta kogemustega spetsialiste.